Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

John Zerzan
Nihilistin sanakirja: Teknologia

Haettu 17.8.2012 osoitteesta:
http://takku.net/article.php/20080706203945909
Lähde: John Zerzan – ”The Nihilist’s Dictionary” teoksessa Future Primitive and Other Essays. Autonomedia, Brooklyn 1994.

fi.theanarchistlibrary.org

Nihilistin sanakirja: Teknologia

John Zerzan

Websterin sanakirjan mukaan: teollista tai sovellettua tiedettä. Todellisuudessa: työnjaon/tuotannon/industrialismin kokonaisuus ja sen vaikutus meihin ja luontoon. Teknologia on meidän ja luonnonmaailman välissä olevien välitteiden summa sekä meidät toisistamme erottavien välitteiden summa. Se on yhtä kuin kaikki se raadanta ja myrkyt joita tarvitaan tuottamaan ja uusintamaan äärimmäisen vieraantumisen vaihe jota elämme. Se on ylivallan rakenne ja muoto jokaisessa tietyssä hierarkian ja tavaramuodon laajenemisen vaiheessa.

Ne jotka yhä sanovat että teknologia on ”neutraalia,” ”pelkkä väline,” eivät ole vielä alkaneet pohtia mitä siihen sisältyy. Menneiden vuosikymmenten aikana Junger, Adorno ja Horkheimer, Ellul sekä jotkut muut – puhumattakaan siitä murskaavasta, käytännössä väistämättömästä totuudesta joka muodostuu teknologian globaalisti ja henkilökohtaisesti vaatimasta uhrista – ovat johtaneet aiheen syvällisempään tarkasteluun. Kolmekymmentäviisi vuotta sitten arvostettu filosofi Jaspers kirjoitti että ”Teknologia on vain väline, ei itsesssään hyvä taikka paha. Kaikki riippuu siitä miten ihminen sitä käyttää, mitä ihmisen tarkoituksia se palvelee, mihin olosuhteisiin hän sen asettaa.” Jos nyt ei tartuta vanhahtavaan sek-

sismiin1, niin tuollaista pinnallista uskoa erikoistumiseen ja tekniseen edistykseen pidetään yhä useammin naurettavana. Paljon lähemmäs osui Marcuse, kun hän esitti vuonna 1964 että ”koko teknisen järjen käsite on kenties ideologinen. Ei pelkästään teknologian soveltaminen, vaan teknologia itsessään on alistamista… järjestelmällistä, ei-tieteellistä, laskelmoitua, laskelmoivaa kontrollia.” Nykyään koemme tuon kontrollin siinä miten yhteytemme elämänmaailmaan tasaisesti vähenee, kiihdytetyn Informaatioajan tyhjyytenä jonka tietokoneistaminen on autioittanut ja korkeateknologisen metodin kuollut, kesyttävä imperialismi myrkyttänyt. Koskaan aiemmin eivät ihmiset ole olleet niin lapsellisen avuttomia, kaikessa niin riippuvaisia koneesta; maan lähestyessä nopeasti kuolemaansa teknologian takia, sen kaikkialle tunkeva komento kutistaa ja latistaa meidän sielumme. Minkäänlainen eheyden ja vapauden kokemus voi palata ainoastaan teknologisen edistyksen ytimessä olevan valtavan työnjaon purkamisen kautta. Tämä on vapaudellinen projekti kaikessa syvyydessään.

Populaarikirjallisuus ei tietenkään vielä heijasta kriittistä tietoisuutta siitä mitä teknologia on. Jotkut teokset hyväksyvät täysin suunnan johon meitä viedään, kuten McCorduckin ’Machines Who Think’ ja Simonsin ’Are Computers Alive?’ joitain karmeimpia mainitakseni. Toiset, tuoreemmatkin kirjat näyttävät esittävän arvion joka vastustaa avoimesti massiivista teknologiamyönteistä propagandaa, mutta epäonnistuu surkeasti johtopäätöksissään. Murphy, Mickunas ja Pilotta toimittivat teoksen ’The Underside of High-Tech: Technology and the Deformation of Human Sensibilities’, jonka hurja nimi lässähtää tyystin lopetuksessa jonka mukaan teknologiasta tulee inhimillistä kunhan vain muutamme sitä koskevia oletuksiamme! Hyvin samantapainen on Siegelin ja Markoffin ’The High Cost of High Tech’; teknologisen kehnontumisen eri tasoja erittelevien lukujen jälkeen saamme jälleen kerran kuulla että kyse on vain asenteesta: ”Meidän täytyy yhteiskuntana ymmärtää korkeateknologian koko vaikutus jos aiomme muotoilla siitä ihmiselämän mukavuutta, vapautta ja rauhaa palvelevan työkalun.” Tällainen pelkuruus ja/tai vilpillisyys johtuu vain osaksi siitä että suuret kustannusyhtiöt eivät mielellään julkaise perusteellisen radikaaleja ajatuksia.

Yllämainittu pako idealismiin ei ole mikään uusi välttelyn taktiikka. Martin Heidegger, jota jotkut pitävät vuosisadan omaperäisimpänä ja syvällisimpänä ajattelijana, katsoi että yksilöstä tulee pelkkää raaka-ainetta teollisen teknologian rajattomalle laajenemiselle. Aivan ällistyttävällä tavalla hänen ratkaisunsa oli löytää natsiliikkeestä olennainen ”globaalin teknologian ja modernin ihmisen välinen yhteenotto.” Kansallissosialismin retoriikan takana oli valitettavasti ainoastaan tekniikan kiihdyttäminen, jopa siten että kansanmurhaa käsiteltiin teollisen tuotannon ongelmana. Natseille ja hyväuskoisille kyse oli jälleen siitä miten teknologia ymmärretään ihanteiden tasolla, eikä sellaisena kuin se todella on. Vuonna 1940 Saksan tieverkoston ylitarkastaja puki asian sanoiksi tähän tapaan: ”Betoni ja kivet ovat materiaalisia asioita. Ihminen antaa niille muodon ja hengen. Kaikissa materiaalisissa saavutuksissaan kansallissosialistinen teknologia omaa ihanteellisen sisällön.”

Heideggerin eriskummallisen tapauksen pitäisi muistuttaa meitä siitä miten pahasti harhaan hyvätkin aikeet voivat mennä jos niistä puuttuu halu käsitellä teknologiaa ja sen järjestelmällistä luonnetta osana käytännön sosiaalista todellisuutta. Heidegger pelkäsi poliittisia seurauksia joihin teknologian todella kriittinen tarkastelu olisi saattanut johtaa; näin ollen hänen ei-poliittinen teoretisointinsa muodosti osan moderniteetin kaikkein hirvittävintä vaihetta, hänen tarkoituksistaan huolimatta.

EarthFirst! väittää asettavansa luonnon etusijalle, olevansa kaiken pikkumaisen ”politikoinnin” yläpuolella. Voi kuitenkin olla hyvinkin niin että jonkun Dave Foremanin (ja ”syväekologian” teoreetikoiden, jotka myöskin varoittavat radikaaleja vastaan) machorehvastelun takana on samantapainen hermon pettäminen kuin Heideggerilla, ja lopputulos saattaa hyvinkin olla samanlainen.